Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1125

Vragen van de leden **Van Klaveren** en **Bontes** (beiden Groep Bontes/Van Klaveren) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Financiën over *de groeiende geldnood* (ingezonden 4 december 2015).

Antwoord van Minister **Asscher** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) mede namens de Staatssecretaris van Financiën (ontvangen 13 januari 2016)

Vraag 1
Bent u bekend met het bericht «Geldnood neemt fors toe»?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Hoe duidt u het gegeven dat inmiddels bijna 20% van de huishoudens één of meerdere rekeningen heeft openstaan en dat dit ten opzichte van 2008 bijna een verdubbeling is?

Antwoord 2
De economische crisis heeft Nederland hard geraakt. Veel mensen zijn hun baan kwijtgeraakt en ondernemers hebben hun omzet zien teruglopen. Als gevolg daarvan hebben veel mensen een inkomensdaling te verwerken gekregen. Het rapport van het BKR, waar het door u genoemde artikel naar terugverwijst, geeft aan dat de groei in het aantal betalingsachterstanden tussen 2008 en 2014 een reflectie is van de inkomens die zijn gedaald.[2] Het kabinet vindt het zorgelijk als mensen herhaaldelijk te maken hebben met betalingsachterstanden. Het is in dergelijke situaties van groot belang dat inkomsten en uitgaven zo snel mogelijk weer in evenwicht worden gebracht. Het rapport «Geldzaken in de praktijk 2015» van het Nibud laat overigens zien dat de afgelopen jaren meer Nederlanders hun financiën in kaart brengen, hun betalingsverplichtingen nakomen en hun koopgedrag aanpassen aan het beschikbare budget.

[1] http://m.telegraaf.nl/article/24804881/geldnood-neemt-fors-toe
[2] BKR, «Is de economische crisis voorbij?», november 2015, p. 5.

ah-tk-20152016-1125
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2016

Vraag 3
Ziet u in dat de hoge kosten voor onder meer huur, hypotheek, ziektekosten en energie vele malen beter te dragen zijn wanneer een forse belastingverlaging wordt doorgevoerd?

Antwoord 3
Nederland heeft met het toeslagenstelsel een instrument om lage inkomens tegemoet te komen in de kosten van ondermeer huur en zorgverzekering. Dit maakt het ook voor lage inkomens mogelijk betaalbaar te wonen en een goede zorgverzekering af te sluiten. Dat neemt niet weg dat huishoudens in de problemen kunnen komen wanneer zij te maken krijgen met een plotselinge inkomensterugval en hun bestedingspatroon hier vervolgens onvoldoende snel op aanpassen. Lagere belastingen vergroten het netto inkomen van mensen, maar een verlaging van de belastingen betekent – ceteris paribus – ook lagere uitgaven (en daarmee een lager voorzieningenniveau) of een verslechtering van het EMU-saldo. Het kabinet heeft voor 2016 net als voor andere jaren deze afweging gemaakt, wat heeft geleid tot een verlaging van de lasten met 5 miljard euro.

Vraag 4
Deelt u de mening dat met de invoering van een vlaktaks van 23% (met een oplopende belastingvrije voet), verlaging van het BTW-tarief van 21 naar 15%, verlaging van de tarieven in de vennootschapsbelasting en individualisering van het pensioen, het toeslagenstelsel afgebouwd kan worden en burgers en ondernemers veel meer financiële lucht gegeven zal worden?

Antwoord 4
Deze mening deel ik niet. Het huidige belastingsysteem is individueel en progressief en gericht op het stimuleren van arbeidsparticipatie. Het toeslagensysteem kijkt naar draagkracht en het biedt ondersteuning voor huishoudens met een lager inkomen. Een vlaktaks houdt onvoldoende rekening met de verschillende huishoudsituaties waardoor de doelstellingen van arbeidsparticipatie en een evenwichtige inkomensverdeling in ogen van het kabinet niet worden bereikt.
Het CPB heeft berekend dat een vlaktaks leidt tot meer inkomensongelijkheid en dus minder financiële lucht voor lage inkomens. Wanneer er voor deze inkomensdaling gecompenseerd wordt middels een inkomenstoeslag neemt juist de arbeidsparticipatie weer af.[3]

Vraag 5
Begrijpt u dat met de bovengenoemde maatregelen tevens de marginale druk eindelijk echt wordt aangepakt en juist ook de minima niet langer opgesloten blijven in hun inkomensgroep?

Antwoord 5
Het vergroten van de prikkels om vanuit een uitkering weer aan het werk te gaan is voor dit kabinet zeer belangrijk. Zo zit in het Belastingplan 2016 onder andere een verhoging van de arbeidskorting en een verlaging van de belastingtarieven in de tweede en derde schijf. Inclusief eerder genomen maatregelen, waaronder de Wet hervorming kindregelen, is in deze kabinetsperiode de inkomensvooruitgang bij het aanvaarden van werk tegen het minimumloon vanuit de bijstand fors toegenomen. Hiermee wil het kabinet werken aantrekkelijker maken voor minima.

Vraag 6
Begrijpt u dat een grote overheid die hoge belastingen heft en herverdeling tot één van haar hoofdtaken heeft gemaakt, ervoor zorgt dat ondernemen en meer werken wordt afgeremd en de economische vrijheid – en daarmee economische groei – wordt ingeperkt? Zo neen, waarom niet?

[3] CPB, «De effectiviteit van fiscaal participatiebeleid», februari 2015.

Antwoord 6
Herverdeling via de belastingen en sociale zekerheid heeft tot doel om ongelijkheid te beperken en voor iedereen een fatsoenlijk bestaansminimum te garanderen. Het kabinet heeft daarbij oog voor een vormgeving die zo min mogelijk ten koste gaat van de economische groei.